

Fényképalbum

Interjúalany neve:	Bagdy Emőke
A fénykép címe:	Bagdy Zsigmond és családja
A fénykép készítésének helye:	Tiszaeszlár
A fénykép készítésének éve:	1887
Kulcsfigura:	Bagdy István (balra)

Bagdy Zsigmond, a dédapám és családja. Az ő felesége volt Gófer Mária a dédanyám, aki itt áll mellette. Aztán a három gyermek: Julianna, Zsigmond, és itt van az én Bagdy István nagyapám a baloldalon. Hát ez egy édes kölyök. És az a szép szeme, a nagyapámnak nagyon érdekes gyönyörű barna szeme volt, nagyon szép, és a lánya örökölte.

Interjúalany neve:	Bagdy Emőke
A fénykép címe:	Nagyapám utazási igazolványa
A fénykép készítésének helye:	Budapest
A fénykép készítésének éve:	1926
A képen:	Bagdy István

Ez a gyönyörű kép nagyapa portréja. Ez az én szép nagyapám, a költő. Több emlékem is van róla, például az, hogy amikor még elég kislányka voltam, akkor a térdére ültetett és mesélt nekem. Én nem tudtam, hogy mi akkor verseket gyártottunk. Ő csak úgy fogalmazott, hogy „játszunk”. Először ő mondott valamit, majd így szólt: „*Most mondjál olyat, ami pont így hangzik!*” És akkor született meg például a „bánat” és a „nálad” páros. És ő buzdított: „*Na, mondjál még, mi az, ami ugyanúgy hangzik?*”. Ő tanítgatott, s valamit ki is nyitott énbennem.

Interjúalany neve:	Bagdy Emőke
A fénykép címe:	Nagyapa a Ferencz József utcai általános iskolában az osztályával.
A fénykép készítésének helye:	Budapest
A fénykép készítésének éve:	1930 körül
Kulcsfigura:	Bagdy István

A költő nagyapám egyben iskolaigazgató is volt, de kántor is. Akkoriban előkönyörgő tanítónak nevezték a kántortanítót. Az ő ágán visszamenőleg egy egész hosszú lánc szól a lelkészekről és a tanárokról.

Pesterzsébeten, ahol a családi házunk volt, az apai nagyszülő, a Bagdy nagyapám háza áll, ami azért nagyon érdekes, mert egyébként ő bodrogközi, pácini tanító volt. Magát Gömörinek vallotta, és ha jól tudom, Bódvaszilason volt iskolaigazgató. Fiatalemberként így ismerkedett meg Szalócon a nagymamámmal, Csunyocska Jolánnal.

HOSSZULÁBÚ GÓLYA
(Bagdy István)

Csárdás MURGÁCS KÁLMÁN

Fa-lu vé-gén a nagy ke-rek tó-ba,
Gó-lya, gó-lya, hosz-szú-lá-bú gó-lya,
Gó-lya ma-dár nem haj-lott a szó-ra,

Sé-tál-gat egy hosz-szú-lá-bú gó-lya.
Szé-pen kér-lek ne menj le a tó-ra.
Le-le-járt a ka-kas-szé-ki tó-ra.

Le-le-ka-csint a tó fe-ne-ké-re,
O-da jár-nak fű-röd-ni a lá-nyok,
Sir-nak ri-nak a-zó-ta a lá-nyok,

Bé-kát ke-res ma-gá-nak e-béd-re.
Gó-lya ma-dár szé-gyent ne hozz rá-juk.
Hun-cút gó-lya szé-gyent hoz-tál rá-juk.

Copyright 1936 by Murgács Kálmán Budapest. Minden jog fenntartva.

BOJTÁR NÓTA.*

Bagdy István verse.

Zenéjét szerzelte: KALOTASZEGI CSÁSZÁR ÁRPÁD. Op. 101.

Hallgató.

A pi-ci-ni hi-ros gu-lya, Nem vigyáz rá csak egy pu-lya.
Nem vigyázol jól a pu-lya, Már ba-té-vedt el a gu-lya.

A boj-tár meg a csár-dá-ba, Ne mes-Pá-con fa-lu-já-ba;
Saz a huncút semmi-há-zi, Nyalka boj-tár mégse bá-ni;

Csalta sze-mű csap-lá-ros-né két kar-já-ba.
A-szon-di, hogy a de-ri-ből majd ki-vál-ti.

Copyright 1933 by Kálota szegi Császár Árpád, Budapest. Minden jog fenntartva.

*Eredeti „Bodrog-közi” tájszólásban.

Interjúalany neve:	Bagdy Emőke
A dokumentum címe:	Kották nagyapa aláírásával
A dokumentum készítésének helye:	n.a.
A dokumentum készítésének éve:	n.a.

Ezek kották nagyapa aláírásával. Nagyapám nagyon ismert költő volt. Verseit, az akkor híres, Trianon-sírató költeményeit tanították az iskolákban. Ezen túl a „Millió a csillag fenn a magas égen” című is és még sok hasonló alkotása volt közismert, többet közülük Murgács Kálmán meg is zenésített. Hazafias költőként volt ismeretes, mint igazi hazaszerető ember. Nagy népszerűségnek örvendett, barátok vették körül, nem vetette meg az italt, szóval nagy életet élt, bemutatói voltak szerte az országban mindenfelé.

Interjúalany neve:	Bagdy Emőke
A fénykép címe:	Szüleim esküvői képe
A fénykép készítésének helye:	Budapest
A fénykép készítésének éve:	1938. október 20.
A képen:	Bagdy István, Bagdy Istvánné Fóris Julianna

A szüleim gyerekkoruktól ismerték egymást, mivel a Perczel Mór utcában lakott édesapám, és a Gárdonyi Géza utcában édesanyám. A Gorkij fasori református templomban házasodtak össze. Az egész családnak, mindenki ott házasodott sorban.

Édesanyám is és a család minden tagja nemcsak hogy szerette az apámat, de anyira respektálta, hogy ő egy tiszteletes úr, hogy az én apámnak minden biztosítva volt. Neki, akárhol éltünk, megvolt a külön kis szobája, ahol ő felkészült, ahova elvonult. Nagyon erősen intellektuális típus volt, a saját kisvilágában élt, egyháztörténeti munkákba temetkezett. Édesanyám valóban vigyázott az apámra, kiszolgált maximálisan, tehát nagyon gondoskodó, jó feleség volt. Az apám nagyon burokbán volt tartva az anyám részéről, de én csak azt láttam, hogy igazán szerették egymást.

Interjúalany neve:	Bagdy Emőke
A fénykép címe:	Édesapámmal a frontról hazalátogató katonával
A fénykép készítésének helye:	Tiszafüred
A fénykép készítésének éve:	1942
Kulcsfigura:	Bagdy István

Ezen a képen édesapám a fontos mint tábori lelkész az orosz frontról hazalátogatva, velünk, gyerekekkel és édesanyámmal. Pityu a bátyám és jómagam – egy picit különbség van köztünk, 11 hónap – édesapám térdén ülünk. Tiszafüreden készült a kép, ahol születtem. Édesapám két évig volt a fronton, de hazalátogatott párszor.

Tiszafüredre segédlelkészként került édesapám, s ezért születtem én Tiszafüreden. Talán a házra még emlékszem, hogy hogyan is nézett ki, de jószerével inkább csak fénykép alapján. Próbáltuk édesanyámmal egyszer megkeresni, de már nem találtuk. Itt rövid ideig, talán kilenc hónapig laktunk, nagyon kicsi voltam még, amikor elköltöztünk.

Interjúalany neve:	Bagdy Emőke
A fénykép címe:	A kis család együtt
A fénykép készítésének helye:	Egerlövő
A fénykép készítésének éve:	1943
A képen:	Bagdy István, Bagdy Istvánné, ifj. Bagdy István, Bagdy Emőke

Egerlövő a háború alatt az átmeneti otthonunk volt. Kicsi vagyok még, úgy másfél két éves lehetek. Mielőtt visszaköltöztünk Pestre, egy évig laktunk Egerlövőn, édesanyám unokatestvérénél, aki papfeleség volt ott a parókián. Mikor ők Bükkzsércre költöztek, ott is töltöttünk náluk néhány hónapot. Mire édesapám hazajött az orosz frontról, mi már végigjártuk a fenti helységeket, s mindenhová – mint nagycsalád – együtt költöztünk. Ebben a rokoni védelemben tudtunk élelmet szerezni, így megéltünk, s így tudtunk valahogy létezni. Ez egy nagyon homályos, nehéz időszak volt, édesapa nélkül. Bár édesanyám egyedül volt a két gyermekkel, de vele volt minden élő nagyszülőm is: két nagyszülő az apai oldalon, és az özvegy nagyszülő anyai oldalon.

Interjúalany neve:	Bagdy Emőke
A fénykép címe:	Családi kép
A fénykép készítésének helye:	Egerlövő
A fénykép készítésének éve:	1946
Kulcsfigura:	Bagdy Júlia (Dudicska)

Egy családi kép, melyen látható a nagyapám, aki középen öleli a kucsmás bátyámat Bagdy Istvánt, mögöttük áll a lánya, Bagdy Júlia, akit Dudicskának hívtott a család, és aki rajongott az apámért, a testvéréért. A bal szélén Csunyocska Jolán, az én nagyanyám, aki vesezsugorban meghalt 59 éves korában. S én is itt szerencsétlenkedem, mert valahogy sütött a nap, és felemeltem a kezem. Ötéves vagyok.

Ez már az az időszak volt, amikor állandóan jöttünk-mentünk, együtt költözött a család, de tulajdonképpen biztonságban éreztem magam, mert ahova mentünk, mindenütt a rokonság vett körül.

Interjúalany neve:	Bagdy Emőke
A fénykép címe:	Első osztályos vagyok
A fénykép készítésének helye:	Egerlövő
A fénykép készítésének éve:	1947
Kulcsfigura:	Bagdy Emőke

Egerlövön kezdtem iskolába járni, ott voltam elsős, de mégsem jártam be. Elvittek az iskolába, de én ott nagyon untam magam. Olvasni már tudtam négyévesen, de írni... ott összekeveredett a világ: az ötösök írását nem bírtam megtanulni. Az anyám ott ült mellettem és sírt... Szóval borzalmas nehézségeim voltak az írással, s mikor én bementem az iskolába, azt mondtam a tanító néninek, hogy ki kell mennem, s így muszáj volt kiengednie. De nem mentem ám vissza, hanem csavarogtam. Igazán jól éreztem így magam, iskolát kerülve. Csatangoltam a környéken, barátkoztam. Nagyon szerettem beszélgetni, hiszen alapvetően egy nagyon-nagyon kommunikatív lény voltam kicsinek. Jártam házról házra, én beköszöntem, az emberek mindenfélét kérdezgettek, én meg válaszoltam. Ez volt a tiszta igazság.

Interjúalany neve:	Bagdy Emőke
A fénykép címe:	Édesapám szolgálat után a gyerekeivel
A fénykép készítésének helye:	Budapest
A fénykép készítésének éve:	1948
A képen:	ifj. Bagdy István, Bagdy István, Bagdy Emőke

Ez a kép már Pesten készült: édesapám a két gyerekkel. A húgom '48-ban született, ő itt még nem volt meg. Talán második osztályos lehetek, és az is biztos, hogy valamilyen ünnepnap volt és ő szolgált, mert a papi ünneplő ruhájáról lehet látni. Édesapámnak komoly könyvgyűjteménye volt, majd' 5000 kötetes könyvtárat hagyott maga után. Ráhagyta a Károli Egyetemre, a bibliagyűjteményét is. Szóval egy entellektüel volt az én apám, aki négy nyelven olvasta reggelente a Bibliát. Ebben a hitéletben nőttünk fel.

Az hogy mi imádkozunk, a legelső emlékeim közé tartozik, pl. ahogyan édesanyám tanítja nekünk az esti imát. Igen, tulajdonképpen az én imával való kapcsolatomban ott kezdődik, hogy *Én Istenem, jó Istenem, becsukódik már a szemem, de a tied nyitva Atyám...* Ez volt az első ima, amit megtanultam. És mi valóban imádkoztunk, így indítottuk a napot. Az én életemben a templomba járás is természetes életforma. Úgy nőtt bele a mindennapjaimba, ahogyan a szokások alakulnak ki, mélyen, így az ima és a templomba járás végigkíséri az életemet, nagyon mélyen bennem van ez a szükséglet.

Interjúalany neve:	Bagdy Emőke
A fénykép címe:	Testvérek
A fénykép készítésének helye:	Pesterzsébet
A fénykép készítésének éve:	1950
A képen:	Bagdy Emőke, ifj. Bagdy István, Bagdy Zsuzsa

Pesterzsébeten, a Perczel Mór utca 15. alatt, a házunk előtt, az udvaron vagyunk: bátyám, István, húgom, Zsuzsa és jómagam. Tízévesnél több nem lehetek, mert 1951-ben már költöztünk is Ládbesenyőre.

Apám egy igazi kálvinista volt, egy olyan megszállott fajta, aki igazán úgy élt, kálvini elvek szerint, és ebben még a család is megtámogatta. Mi, gyerekek épp ezért voltunk úgy, ahogy voltunk, mert nagyon erős kötésben éltünk. Mindennek helye volt az életünkben: az imának reggel, a mindennapi bibliaolvasásnak, az imának az étkezéseknél, s az elmaradhatatlan hálaadásnak az esti elköszönéskor. Apám minden este a fejünkre tette a kezét, és úgy köszönt el este, áldással.

Interjúalany neve:	Bagdy Emőke
A fénykép címe:	Nagyapám halála előtt
A fénykép készítésének helye:	Ládbesenyő
A fénykép készítésének éve:	1953. augusztus
Kulcsfigura:	id. Bagdy István

Édesapám és a költő nagyapám. Ilyen roskadt ember lett belőle. Itt már nagyon látszik a betegség, akkor már nagyon oda volt. Elkóborolt, zavart volt. A vele kapcsolatos későbbi emlékeim elmosdódnak, viszont van még egy szigetszerűen kiemelkedő emlékképem rá vonatkozóan: az üldöztetési kényszerképze. Paranoid pszichózist kapott, ami abból következhetett, amit személyesen élt át a Rákosi-időszakban. Elborult az elméje, és ebben az elborult állapotában gyönyörű szónoklatokat tartott, például a búbos kemence előtt. Nagyon nagy hazafi volt.

Amikor 1950-ben megszüntették a vallásanári állásokat, s apám állástalanra vált, megrendült a létünk alapbiztonsága. Nagyapámnak egyáltalán nem volt jövedelme, nekünk sem, s kimondhatom, hogy nagy nehézségekbe jutottunk. Édesapámnak ekkor felajánlottak egy kis Borsod megyei parókiát és lelkészi állást, ahová betegeskedő nagyapámat is magunkkal menthettük. Mehetünk Ládbesenyőre, egy ötszáz lelkes kis faluba, ahol édesapám folytathatta a lelkészi hivatást.

Interjúalany neve:	Bagdy Emőke
A fénykép címe:	Konfirmáció után
A fénykép készítésének helye:	Ládbesenyő
A fénykép készítésének éve:	1954
A képen:	Bagdy Emőke

Mindig nagy masnikat raktak a hajamba is meg a ruhámba is, ez volt édesanyámnak a stílusa, hogy valami módon díszítsen engem, s tette ezt még nagyobb lány koromban is.

A ládbesenyői templomban konfirmáltam, már jóval utána készült a fotó. Nagyon szép emlékem van az alkalomról, pedig a vizsgán az édesapám nagyon szigorú volt, és a Heidelbergi Káté 127 tételét mind meg kellett tanulni. Abból vizsgáztunk a hívek előtt, aztán körbe álltuk az Úr asztalát vizsga napján. Ez a nagypéntek előtti időben történt, mármint a vizsga. Az előző vasárnap, virágvasárnap volt, akkor vizsgáztunk.

Interjúalany neve:	Bagdy Emőke
A fénykép címe:	Családi kép
A fénykép készítésének helye:	Ládbesenyő
A fénykép készítésének éve:	1957
Kulcsfigura:	Bagdy Emőke

Családi kép Ládbesenyőn. Édesanyám a három gyermekkel. Mi – mint papgyerekek – egy miskolci találkozón megállapítottuk, mint közös jellemzőt a papcsaládok életében: hogyha az apa pap, és tényleg szolgálói, hivatásszerű lelkipásztori munkából él, és a pap-feleség is egy igazi tiszteletes asszony, akkor bizony a gyerekekre jut a legkevesebb idő és energia. Mert akkor a papi otthon ajtaja valóban mindenkor „nyitott kapu”. De végül is elfogadtuk, hogy ilyen az élet. Egy gyerek elfogadja, hogy ilyen az élet, sőt annyira nagyon beég ez a minta, hogy ezt letöltve szinte minden lelkészgyerek segítő pályára lép, ám legbelül mégis minden lelkészgyerek-szívnek ugyanaz marad a baja.

Interjúalany neve:	Bagdy Emőke
A fénykép címe:	Osztálykirándulás
A fénykép készítésének helye:	Visegrád
A fénykép készítésének éve:	1959
Kulcsfigura:	Arday Janka Ágnes

Ez a kép 1959. május 13-án készült a visegrádi múzeum lépcsőjén. A Miskolci Zrínyi Ilona gimnazistái. Magyar-latin szakon érettségiztem, ez volt az osztálykirándulás. 18 éves vagyok itt, ott elől lehajtott fejjel, ez vagyok én.

Őszintén szólva a kollégium sem lett volna olyan jó számomra, ha nincs a mi baráti szövetségünk, a triumvirátus, a három paplány: Arday Janka Ágnes (ő felettem áll a képen), Nagymáté Zsuzsa, és Bagdy Emőke. De volt, s mi, a három paplány, azonos korról, azonos érdeklődéssel erősítettük egymást, s így nagyon jó volt. Egy szobában is laktunk, na de milyen szobában! Húszan voltunk egy helyiségben, mert egy minorita kolostort adtak oda kollégium gyanánt, amely a mai napig a postafőtéren, a templommal egybeépülve áll. A valamikori hatalmas szerzetesi termek ridegek és hidegek voltak. Ezekbe helyeztek el rengeteg emeletes ágyat, és ott voltunk rakásra.

Interjúalany neve:	Bagdy Emőke
A fénykép címe:	50. osztálytalálkozó
A fénykép készítésének helye:	Miskolc
A fénykép készítésének éve:	2009
Kulcsfigura:	Pásztor Ottóné

Ez a kép az 50. érettségi találkozón készült. Kedvenc tanárnőmmel, a magyar-latin szakos Pásztor Ottóné Márta nénivel, akit nagyon szerettem. Ő az, aki majdnem meghatározta az életem, mert megszerettette velem a magyart és a latint, bár a magyart alapból szeretem. Tehát hogy az irodalom és a latin irányába mentem, ez az ő személyiségének volt köszönhető. Mindig szigorú volt velem, szigorú és szerető szívű. Kitüntetéssel érettségiztem latin-magyar tagozaton. Az ő hatására tanárnak készültem, s Debrecenbe jelentkeztem az egyetemre, mert ott indult ez a szakpár.

Interjúalany neve:	Bagdy Emőke
A fénykép címe:	Manca
A fénykép készítésének helye:	Hollandia, Wierden
A fénykép készítésének éve:	1976
Kulcsfigura:	Fóris Margit

Ő az édesanyám testvére, Fóris Margit, aki 1918-ban született, és nyolc évvel volt fiatalabb édesanyámnál. Sajnos rachitist (*angolkórt*) kapott, csontfejlődési rendellenessége lett, ám akkoriban – a húszas években – volt egy olyan lehetőség, hogy a holland-magyar baráti kapcsolat keretében kivittek magyar gyerekeket Hollandiába. Ő kint maradt, mert közben kitört a második világháború, s már nem tudott hazajönni.

Ő volt az én kinevezett keresztanyám. Azért kinevezett, mert bár nem ő tartott keresztvíz alá, de édesanyám akarata az volt, hogy mégiscsak az ő testvére legyen az én keresztanyám, és ő vállalta is ezt a szerepet. Ő Margit, akit a család Mancának hívott, de énnekem mindig Keresztmama volt.

Interjúalany neve:	Bagdy Emőke
A fénykép címe:	Lipóton
A fénykép készítésének helye:	Budapest
A fénykép készítésének éve:	1989
A képen:	Bagdy Emőke

Amikor már ki lehetett menni gyakorlatra Mérei Ferenchez, arra emlékszem, hogy egy új világ nyílt meg előttem. Az egyetemen igazából száraz elméletet tanultunk, és folyton aggódtam, hogy mi lesz így velem, hogy nem tudom azt, hogy hogyan is *csináljuk* a pszichológiát. Hát arra nem tanít meg senki? És akkor kikerülve Lipótra, egy olyan világba kerültem, ahol találkoztam Mérei Ferencel, aki oda volt számúzve az '56-os forradalom után. Lecsukták, és amikor szabadult, akkor helyezték oda, ami egyfajta menedék volt, s ahol többen, hasonló priusszal rendelkezők szintén oltalmat találtak. Így került oda Mérei, Kun Miklós jóvoltából, aki jó barátja volt. Ő ott megtelepített egy kis világot, egy olyan birodalmat, ami pici volt ugyan – a második emeleti kis Pszichodiagnosztikai Laboratórium –, de ott kinyílt számomra a pszichológia világa. A képen mint szakigazgató a szobámban vagyok.

Interjúalany neve:	Bagdy Emőke
A fénykép címe:	Mi ketten
A fénykép készítésének helye:	Budapest
A fénykép készítésének éve:	1981
A képen:	Bagdy Emőke, Császár Gyula

Ez a kép a 40. születésnapomon készült a Szent István körúti lakásunkban, a férjem íróasztalánál. Itt nőttek fel a gyerekeink. Gyulával az ORFI-ban ismerkedtünk meg, amikor gyógytornászképzőbe jártam a Frankel Leó utca 38. szám alá. A férjem orvos volt, rá és egy segédorvos társára lettünk mi bízva, mint friss gyógytornász palánták. Akkor Császár Gyula még nagyon komoly volt, mint fehér köpenyes orvos, akit körül vettek a lányok. Azt azonban ki lehet mondani, hogy mikor odamentünk gyakorlatra, már láttam, hogy hosszan rajtam pihenteti a tekintetét, különösen a szememen. Igaz, hogy mi Gyulával nagyon-nagyon hamar összekerültünk, hiszen én csak húszéves voltam ekkor, de 46 évig vele éltem, úgyhogy betartottam eskümet. Aki hosszú házasságban együtt él egy emberrel, az látja, mennyi megpróbáltatáson megy keresztül az ember, hiszen nem olyan egyszerű dolog a házasság. Édesapám esketett, ő adott össze a férjemmel 1961-ben.

Interjúalany neve:	Bagdy Emőke
A fénykép címe	Testvérszeretet
A fénykép készítésének helye:	Budapest
A fénykép készítésének éve:	1971 tavasz
A képen:	Császár Noémi, Császár Zsolt

Legalább másfél évesek lehetnek. Nagyon édesek voltak az én kis purdém. Valóban úgy volt, hogy Zsolti volt a ragaszkodóbb, és Noémi, ő már akkor megmondta Zsoltinak, mit csináljon. Nagyon eldirigálta kezdetektől. Noéminak ez a természete, hogy ő elvezényel, hogy ő rendet teremt. És Zsolti adja a pusztit ezen a képen, mindig ő volt a függő. Ma is például megkonzultálja a testvérével a dolgokat.

Gyűjtöttem szakirodalmat az ikrek kötődéséről, és az derült ki, hogy az egyik az anyához sikerül, hogy kötődjön, a másik pedig úgy kötődik az anyjához, hogy a testvérén keresztül. S ezért a testvére lesz egy anya-pótló kötődési tárgy, és ezért például egész élete során, a testvérét közvetítőnek használja az anyához. Ez így van nálunk is: Zsolti Noémihez kötődött és rajta keresztül hozzám.

Interjúalany neve:	Bagdy Emőke
A fénykép címe:	Fiúnak jár az autó
A fénykép készítésének helye:	Budapest
A fénykép készítésének éve:	1971
Kulcsfigura:	Császár Zsolt

Nyáron a gyerekorvos javaslatára úszni vittem őket, és akkor úszó táborba is mentek, fehérre kifehéredett a szőke hajuk. Két ilyen valószínűtlenül fehér hajú szőke purdó. Nagyon édesek voltak. Sajnos a fehéresen szőke haját ez a kép nem jól tükrözi.

A kisautó, amit kapott Hollandiából, az természetesen Zsoltié volt. „Fiúnak jár az autó”, ez legyen a címe, ez világos üzenet, hiszen a papa vezeti az autót.

Interjúalany neve:	Bagdy Emőke
A fénykép címe:	A tökéletes bizalom
A fénykép készítésének helye:	Budapest
A fénykép készítésének éve:	1972
A képen:	Császár Zsolt, Császár Gyula

Gyuszi a férjem Zsoltival - a feltétlen hit az apában. Nagyon szeretem ezt a képet. Itt készült Budapesten az V. kerületben, ahol laktunk. A parkban sétált apa és fia. Három és fél éves az én gyermekem.

Interjúalany neve:	Bagdy Emőke
A fénykép címe:	Konfirmáció. Édesapám az unokáival
A fénykép készítésének helye:	Budapest
A fénykép készítésének éve:	1983
A képen:	Bagdy István, Császár Zsolt, Császár Noémi

Ez a fotó Rákosligeten készült 1983-ban, Édesapám látható rajta az unokáival, amint áldást ad. A gyerekeket Pesterzsébeten keresztelte, Rákosligeten konfirmálta, mint nyugdíjas lelkész. Mindkét gyerek református, ez eleve nem is volt kérdés, bár a férjem katolikus, az anyósom pedig evangélikus volt. Mindenki református a családban, már nincsen katolikus senki, ez így alakult.

Interjúalany neve:	Bagdy Emőke
A fénykép címe:	Gyermekeink
A fénykép készítésének helye:	Budapest
A fénykép készítésének éve:	1987
Kulcsfigurák:	Császár Noémi és féltestvére, Császár Albert

A Madách Gimnázium, szalagavatója utáni otthoni ünnepség. Noémi féltestvérével, Alberttel. Hasonlóságuk itt is szembeszökő.

Albertre a mi közös gyermekeink, az ikrek – Zsolt fiam és Noémi leányom – úgy néztek fel, mint az Istenre. Egyszerűen lógtak rajta, oly mértékben, hogy arra is volt példa, hogy Albi már engem kért meg, hogy „*Csinálj valamit, mert nem tudok tanulni, folyton itt lebzselnek körülöttem!*” De annyira nagyon szerették.

Interjúalany neve:	Bagdy Emőke
A fénykép címe:	Ballagás
A fénykép készítésének helye:	Budapest
A fénykép készítésének éve:	1987
Kulcsfigurák:	Császár Noémi, Császár Albert

Noémi és Albi az idő múlásával mind jobban hasonlítanak egymásra, jobban, mint az ikrek. Bár érthető ez valahol, hiszen kétpetéjű ikrek ők Zsolttal, míg Albival viszont, igaz, hogy két anya szülte őket, de mégis erősen Császárok – főleg a természetükben! Albi is egy fantasztikus gondolkodásmódú karakter, és igen ötletgazdag is.

Interjúalany neve:	Bagdy Emőke
A fénykép címe:	Zsoltival szalagavató után
A fénykép készítésének helye:	Budapest
A fénykép készítésének éve:	1987
A képen:	Bagdy Emőke, Császár Zsolt

Zsolt elment tőlünk. Még húszéves sem volt, amikor először hajóra szállt. Igaz, onnan még visszajött, de azután 23 évesen végleg kiment Las Vegas-ba. Ő valójában kitört és kiszökött, mert minden áron menni akart. Valószínűleg azt akarta bizonyítani ott kinn, hogy ő ott is lesz valaki – nélkülünk.

A 70. születésnapomra írt köszöntője, ami otthon a falamra ki van függesztve, az olyan mély dolgokról tesz tanúbizonyságot, hogy hát csak elsírni tudom magam...

Apám mondta mindig, hogy nagyon szereti Zsoltit, és bízik is benne. És azt is mondta, hogy „Emlékeztetek, az apjával való nagy cirkuszok még a jövőben is lehetnek, de neked ez a fiú öregségedre a vigasztalásod lesz”. Ezt mondta az én lelkész édesapám. Hát nem tudom, mennyire következik ez be, de nagyon-nagyon szeretem Zsoltit, és nagyon büszke vagyok rá, hogy a teológiát elvégezte, s hogy ő egy valóban nagyon mélyen hívő életű ember.

Interjúalany neve:	Bagdy Emőke
A fénykép címe:	Férjemmel
A fénykép készítésének helye:	Szentendre
A fénykép készítésének éve:	1986
A képen:	Bagdy Emőke, Császár Gyula

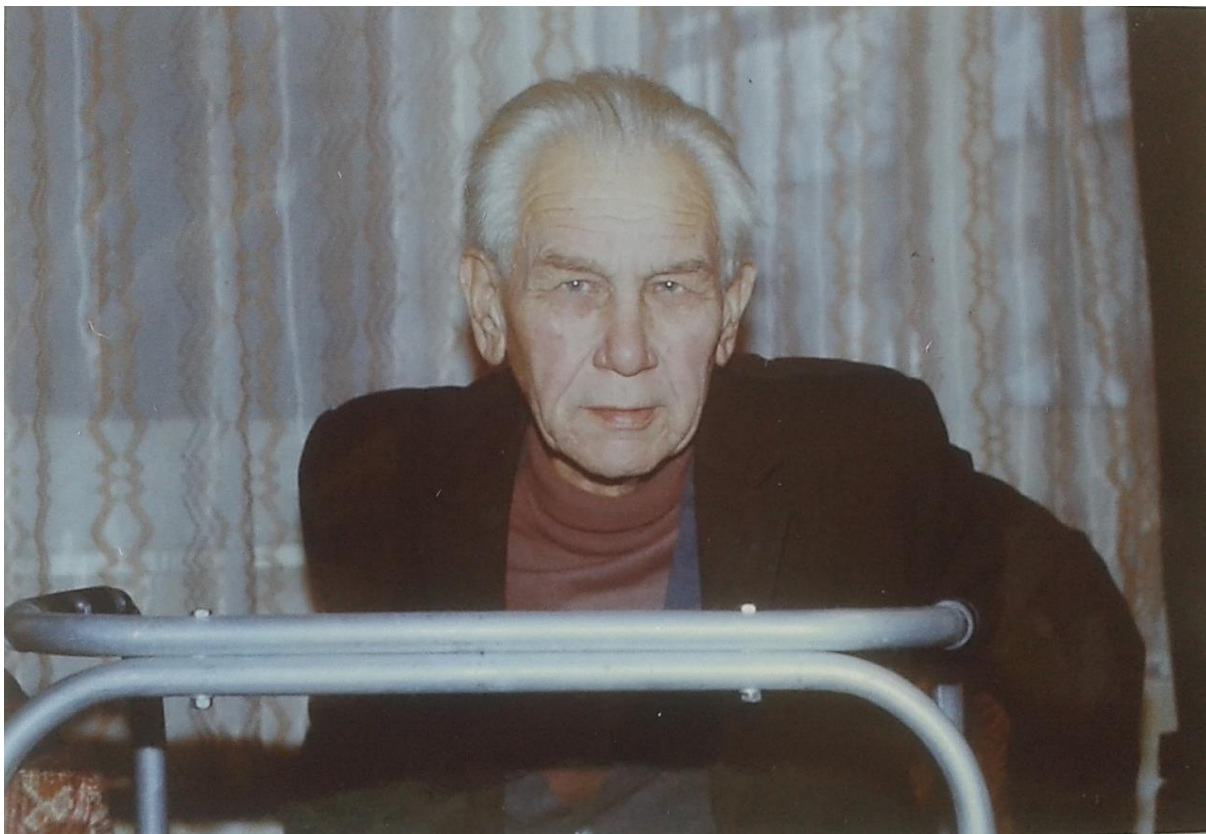
Szentendrén a Körte utca 24-ben is volt egy pici kis csúcsos tetejű faházunk, amit akkor adtunk el, mikor a gyerekeknek szükségük volt a támogatásunkra a saját otthon megteremtéséhez. Ehhez a faházhoz kötődnek olyan idilli képek is, amikor kint van az egész család együtt. Nagyon szerettük mindketten, igaz nekem gondot okozott a fizikai meg a sok egyéb munka szempontjából, mert ezt is ugye rendben kellett tartani, s így a hétvégén – ha kimentünk pénteken –, akkor én takarítottam, mint a hangya, aztán főztem, virágokat ápoltam, kertet gondoztam.

Nekünk rengeteg közös írásunk van, ahol ő – úgy férfi módra – nagy vonalakban áttekintette a koncepciót, én meg hangyaszorgalommal kidolgoztam a témát és a részleteket. Szóval mi hatékonyan együttműködtünk a munka területén is.

Interjúalany neve:	Bagdy Emőke
A fénykép címe:	Édesapámat köszöntik a hívei
A fénykép készítésének helye:	Budapest
A fénykép készítésének éve:	1986
Kulcsfigura:	Bagdy István

Édesapám még halála előtt fél évvel is szolgálatot vállalt kinn, Rákosligeten, Szombathy Gyula gyülekezetében. Gyszi nagyon szerette őt, mert az én édesapám egy szóra azonnal ugrott, beállt szolgálni, s mindeközben Gyszi szerette járni a világot. No, ekkor kellett szolgáról gondoskodni, mert nem volt segédlelkésze. Gyszi máig áldja az apámat, mert éveken át levett róla komoly terheket. Csak szólni kellett, és ment az apám, magától tartott bibliaórákat... hát ő tulajdonképpen az utolsó időig szolgált. Az én édesapám mindent megcsinált neki, úgy dolgozott nála besegítő lelkészként, hogy ez volt az élete.

Interjúalany neve:	Bagdy Emőke
A fénykép címe:	Készülődés odaátra, búcsúzás
A fénykép készítésének helye:	Budapest
A fénykép készítésének éve:	1986
A képen:	Bagdy István

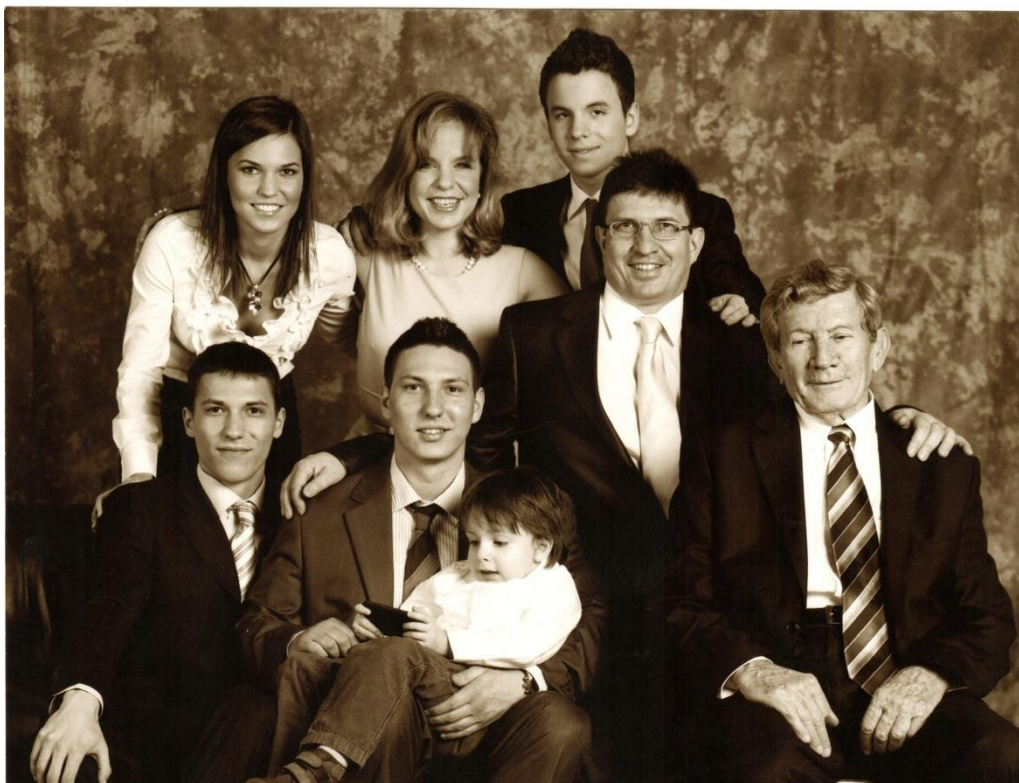
Édesapám halála előtt két hónappal készült felvétel. Édesapám tekintete már olyan messzire előretekinő, és egyben olyan mély és önmagába visszavonuló, hogy valahogy az élettől való búcsúzást hordozza. Ezt a képet nagyon szeretem, de látszik az elesettsége, ahogyan a járókeretre úgy rárokskad, ahogyan a tekintete olyan nagyon messzire és befelé réved, és valóban nem sokkal ezután szívrohamban meg is halt.

Interjúalany neve:	Bagdy Emőke
A fénykép címe:	Noémi lányom a férjével Nagy Péterrel
A fénykép készítésének helye:	Budapest
A fénykép készítésének éve:	2005
A képen:	Bagdy-Nagy Noémi, Nagy Péter

Noémi lányom az esküvőjén a párjával, Nagy Péter építőmérnök és informatikussal. Péter egy áldozatos férj, aki mellé áll mindenben, és segíti őt. Jó látni, hogy ők ketten olyan jól kiegészítik, és igazán szeretik is egymást. Ez egy jó találkozás.

Noémiék családja kitűnő példája annak, hogy a kezdeti rossz beidegződés is átírható. Ők Péterrel egy jó mintát mutattak, és ez a minta elkezdte felülírni azt, ami korábban történt velük. Noémi őszintén szereti és istápolja Péter gyermekeit. Eleinte a gyermekekkel volt némi küzdelem, ám ma már elmondhatjuk, hogy az elmúlt tíz év valódi diadalmenet volt, hiszen ezekből a gyerekekből, mind-mind diplomát szerzett felnőttek lettek.

Interjúalany neve:	Bagdy Emőke
A fénykép címe:	Nagyapa, apa és a gyerekek
A fénykép készítésének helye:	Budapest
A fénykép készítésének éve:	2012
Kulcsfigura:	Nagy Gergő Milán

A nagy „mozaik család”. Felső sorban balról jobbra haladva, az első Eszter az egyetlen lánygyermek, mellette Noémi és Marci, az én közvetlen édes unokám, előtte a vőm, aki itt a vállát fogja az édesapjának, aki tavaly halt meg. Az alsó sorban balról ez a fekete helyes fiú Máté, aki joghallgató, mellette Dani, aki közgazdász, és rövidesen végez az egyetemen, és a legkisebb Gergő Milán, a közös gyermek, aki itt is játszik a számítógépével, és itt ül a féttestvérének az ölében. Ez a családi képük.

Interjúalany neve:	Bagdy Emőke
A fénykép címe:	A Nagy-családdal
A fénykép készítésének helye:	Budapest
A fénykép készítésének éve:	2012
Kulcsfigura:	Nagy Gergő Milán

Nagyon boldog vagyok, hogy az életemnek ebben az időszakában megadatott, hogy nagyon sokat lehetek – teljesen saját döntésem alapján – az unokáimmal. És hogy a legkisebbel megkülönböztően jó kapcsolatba kerültem, hiszen oly sokat vagyok vele. Ezen kapcsolatom által valahogy ráláthattam arra, hogy mi a jelentősége annak, ha a gyermek számára intenzív jelenlétekkkel, sokféle programmal vagyunk jelen, és hogy milyen kötődést vált ez ki, hogy tényleg mennyire ragaszkodóan tudnak szeretni. Olyan boldog pillanataim vannak vele, hogy például tavaly a balatonvilágosi nyaralás után, ahol kettesben voltunk, rám nézett boldog tekintettel, és azt mondta: „*Manyszka – így hív, hogy Manyszka –, ez életem legszebb nyara!*”

Interjúalany neve:	Bagdy Emőke
A fénykép címe:	Az én Marci unokám
A fénykép készítésének helye:	Budapest
A fénykép készítésének éve:	2012
A képen:	Bagdy-Tóth Marcell

Marci unokám 21 éves, és a Cambridge-i egyetemre jár orientalisztika szakra. Igaz, a képzés sokba kerül, de nem olyan sokba, mint amennyit ér, hiszen tutoriális rendszerben oktatják őket, saját tanára van, úgymond, aki csak vele foglalkozik, persze a közös órákon túl. Ő az én büszkeségem, nagyon okos, és nagyon sok nyelven beszél. Spanyol és angol nyelvből már van felsőfokú vizsgája, s mivel japánul is tud, most a kínait és az orosz nyelvet tanulja.

Marci fogta magát, és miután az édesapjával is egyeztetett, most karácsonykor bejelentette, hogy ő fölvette a Bagdy nevet. Hogy ezt unokai hálából indítatva tette-e, vagy Noémi sugallta neki, nem tudom, mert én illet, bár nagyon szeretem Marcit, de soha nem kívántam tőle. Szóval nem tudom, de megtette, úgyhogy most már ő Bagdy-Tóth Marcell, aki továbbviszi a nevet, tehát lesz Bagdy ezen az ágon.

Interjúalany neve:	Bagdy Emőke
A fénykép címe:	60. születésnap
A fénykép készítésének helye:	Budapest, a Lipót kápolnájában
A fénykép készítésének éve:	2001
Kulcsfigura:	Bagdy Emőke

Ez a kép a 60. éves születésnapomra rendezett ünnepség a Lipót kápolnájában. Egy szolid rendezvény volt, még megrendezhettük, mielőtt bezárt.

Meglepő volt, hogy milyen sokan voltak, és milyen jó szívvel köszöntötték engem. Meglepődtem, hogy akkora jelentőséget tulajdonítottak az én életemnek, és munkámnak, és hogy igazából én nem vagyok ehhez szoktatva, nem voltam hozzászoktatva, hogy engem így értékel a világ.

Noémi ez a hosszú szőke hajú lány és az első férje, Zoltán ott áll mellette. Gyuszi, a férjem itt áll a bal sarokban.

Interjúalany neve:	Bagdy Emőke
A fénykép címe:	Búcsúztató
A fénykép készítésének helye:	Budapest
A fénykép készítésének éve:	2011

2011. Károli egyetemi elköszönésem, mely esemény a Bécsi úton volt, a Bécsi úti nagy teremben, az Auditórium Maximumban. Ekkor fejeztem be a hivatalos, egyetemi munkámat.

Interjúalany neve:	Bagdy Emőke
A fénykép címe:	Európai Külhoni Magyar Református lelkészek találkozója
A fénykép készítésének helye:	Oberwart
A fénykép készítésének éve:	2014
Kulcsfigura:	Bagdy Emőke

Ez a nyugat-európai református lelki gondozói szolgálat, amelynek én is tagja vagyok. Éves találkozón vagyunk, ez itt az oberwarti rendezvény, ahol előadást és szupervíziót is tartottam.

Interjúalany neve:	Bagdy Emőke
A fénykép címe:	Utódom az egyetemen, Varga András
A fénykép készítésének helye:	Budapest
A fénykép készítésének éve:	2013
Kulcsfigura:	Vargha András

Utódom az egyetemen Vargha András, akit testvéremként szeretek. 2011-ben betöltöttem a 70. életévemet, és így a szolgálati, hivatali időm lejártával eljöttem mint vezető. Vargha András vette át tőlem a stafétát, aki kezdetektől tanárként dolgozott, és 2000-től már a matematikai statisztika tanára volt, a csapatnak oszlopos tagja, valamint támogató is egy személyben, aki mint református presbiter abszolúte oda való. Tanítványom volt ő, aki 1977-ben nálam végzett autogén tréning tanfolyamot. Azt az évfolyamot nagyon sok mindenre tanítottam, András pedig nagyon sokat segített később a szakképzésben is nekem, tehát sok területen dolgoztunk együtt és nagyon megszerettem őt, emberileg is nagyon közel állok hozzá.

Interjúalany neve	Bagdy Emőke
A fénykép címe:	Kitüntetés
A fénykép készítésének helye:	Budapest
A fénykép készítésének éve:	2013
Kulcsfigura:	Bagdy Emőke

Ez a fotó a Gorkij fasori templomunkban készült, ott vettem át a kitüntetést, amit a Károli Egyetemtől kaptam. 72 éves vagyok ezen a képen.

Azért a sors nagyon érdekesen dolgozik. Nekem úgy tűnik, hogy mikor én kaphatnék valami jutalmat, elismerést, akkor valahogy leszól az Úristen, hogy na, nehogy már elbízsd magad! És ez a „nehogy már elbízsd magad” tette, hogy a nárcisztikus mozzanat ki lett irtva belőlem... Bár jobban tudnék örülni! Bár jobban tudnék örülni az elért eredményeimnek, amiket más annak mond. Mert énbennem mindig ott él az a gondolat, hogy na, most mi következik, mi az, amit meg kell csinálni. Nem tanítottak meg eléggé arra, hogy tudjak örülni. Ezért köszönhetek nagyon sokat Méreinek, az én tanítómesteremnek, mert ő egy valódi hedonista volt, aki bár mindig nyíltan gojzott, de közben így dicsért: „*Kevés goj az, akit én nagyra becsülök, de te nagyon tudsz dolgozni*”. Még Kun Miklós (a mesterem jó barátja, osztályvezető főorvos, akivel sokat kávéztak együtt) is azt mondta neki: „*Te, ne dolgoztasd a Bagdy Emőt ennyire, hát kíméld már egy kicsit!*” Mire a mesterem azt válaszolta: „*Olyan, mint a tevé*”. Esküszöm ezt mondta.

Interjúalany neve:	Bagdy Emőke
A fénykép címe:	Szövetség és bizalom
A fénykép készítésének helye:	Illyefalva
A fénykép készítésének éve:	2013
Kulcsfigura:	Greza Ferenc

Megkerestem 2002-ben Greza Ferit, és meghívtam, hogy tartson mentálhigiénés képzést. És ő jött is. Ahogy megismertem Feri gondolkodását, szemléletét, emberségét s azt, hogy a lényéből sugárzott valami jó, nekem nagyon megtetszett, sőt én szívből megszerettem őt, olyannyira, hogy szerettem volna vele dolgozni. És ma ott tartunk, hogy az illyefalvi (romániai) képzés már jubilál, mert a 2003. és 2013. közötti tíz évet már magáénak mondhatja, s ott már a saját tanárgeneráció is kinevelődött. Feri valóban a hálózatépítés nagymestere, hiszen ő tudta, hogy hogyan kell azt megvalósítani, hogy legyen egy mag, és abból hogyan menjen diszperzív módon, egy szellemiség kiáradásával a cselekvés, a mentálhigiénés cselekvés.

Interjúalany neve:	Bagdy Emőke
A fénykép címe:	70 éves vagyok
A fénykép készítésének helye:	Budapest
A fénykép készítésének éve:	2011
A képen:	Bagdy Emőke

A 70. születésnapomon készült ez a hamisítatlanul életvidám kép. Ami a legfőbb erényem, az lett az életemnek a legnagyobb nehézsége, gondja is egyben. Talán előnyös tulajdonságom, hogy valami olyan módon vagyok nyitott, és hiszek a másikban, bízom a másikban, aminek nincs kellő határa. Nincs bennem semmi gyanakvás, nem tudom magamba ültetni... S a kép, ami végig kíséri az életemet – mert már a gyerekkoromból jön, ami azt jelképezi, hogy hol van számomra a biztonság –, az egy hatalmas nagy kéz, amelyben én benne vagyok, ami nem szorít, hanem megtart engem. És érdekes, hogy az imáimban is azt a szófordulatot használom, hogy „*Itt vagyok a tenyeredben, ne engedj el engem!*” Tehát az Isten tenyere az én „ösképem”.

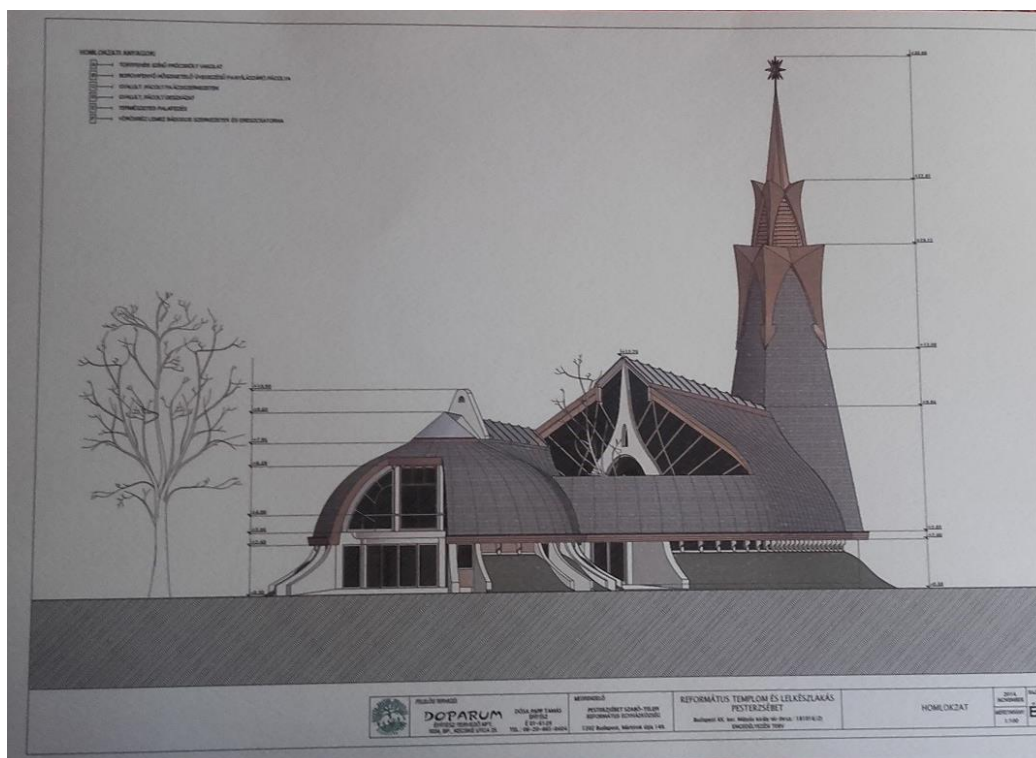
Interjúalany neve:	Bagdy Emőke
A fénykép címe:	A nagy születésnap
A fénykép készítésének helye:	Budai Vár Akadémiai Székház
A fénykép készítésének éve:	2011
Kulcsfigura:	Bagdy Emőke

A baráti köröm szerint én olyan fokú kedvességgel és felismerő képességgel kommunikálok a férfiakkal, hogy egy perc alatt zsebre vágom őket, ami által a férfiak velem szemben óvatossá és szinte engem kerülővé válnak. S ezt még le is írták egy, a 70. születésnapomra kiadott emlékkötetben is. És ez - azt hiszem -, sajnos így is van. Bár az is igaz, hogy nekem senki nem ragadta meg a szívemet. Senki sem mozdított meg engem, mióta elment a férjem.

Interjúalany neve:	Bagdy Emőke
A fénykép címe:	A fásori templom
A fénykép készítésének helye:	Budapest, Városligeti fasor (1990 előtt Gorkij fasor)
A fénykép készítésének éve:	2013

Ez a szent hely végigkíséri a családomat. Itt esküdtek a szüleim 1938-ban, itt adott össze bennünket édesapám 1961-ben, azután a Károli Egyetemünk számára is fontos ünnepi központtá vált. Itt tüntetett ki az egyetem 2013-ban. Szeretem ezt a szent helyet, érzelmileg sokat jelent.

Interjúalany neve:	Bagdy Emőke
A dokumentum címe:	Makovecz Imre pesterzsébeti templomterve
A dokumentum készítésének helye:	Budapest, Doparum építészeti iroda
A dokumentum készítésének éve:	2015. (Dósa Pap Tamás építész)

Itt szeretnék megjegyezni egy borzasztó érdekes egybeesést. Makovecz Imre Földesi Gyula képviselő felkérésére tervezte meg a pesterzsébeti templomot. A helyet maga választotta ki, és az alig száz méterre volt attól a helytől, ahol hajdan apám vályogból imatermet épített a kommunista ötvenes években. Amikor ezt megtudtam, éreztem, hogy minden módon segítenem kell, hogy ezen a helyen templom épüljön Isten dicsőségére. Elkezdtem a gyűjtést. Egy évi jövedelemnek megfelelő összeget tettem be az erre elkülönített egyházi számlára, majd pedig folyamatosan minden előadásomat magam szerveztem országszerte, hogy ingyen termekben támogatói jegyek árusításával fokozzam a bevételi összegeket, ezek is a templom külön számlájára futottak be. Volt egymillió bevétel is, de nagyon sok kisebb, ezek mellett téglajegyeket is árusítottam. Aki vett, az beírta a nevét abba az emlékkönyvbe, amely majd a templomban fog állni örök mementóként. Jöttek önkéntes segítők is. Csodálatos jótékonyági koncertet adott Gryllus Dániel a Kálvin téri templomban Szirtes Edina Mókus, Ferenczi György és a Rackajam fellépésével. Részt vettek rajta prominensek, így a fővédnökséget vállaló dr. Herczegh Anita, köztársasági elnökünk felesége is, de jelen volt Makovecz Imre özvegye és kilencszáz adományozó lélek. Szaporodott a pénz, nagy, tízmillió adományok is adódtak...

Engem igazán boldoggá az a gondolat tesz, hogy ha ez a szép templom megépül, amely az első budapesti Makovecz templom lesz, azt hiszem az lesz életem csúcsa. Muszáj, hogy ezt elérjem - és ha oda belépek majd, akkor ott hálát adhatok Istennek az egész életemért és mindenért. S ezen vágyam teljessége után már akármi is történhet velem, mert én úgy gondolom, hogy akkor betöltöttem a küldetésem. Hát ez az én hitéletem.